

Tumačenje broj 1/25 od 12.11.2025.

Članak 100. stavak 1. alineja 3. Kolektivnog ugovora

(1.) Radnik ili njegova obitelj ostvaruje pravo na solidarnu potporu u neto iznosu, sukladno Pravilniku o porezu na dohodak, u visini neoporezivog iznosa u sljedećim slučajevima:

- nastanka invaliditeta radnika;

Radnica je podnijela zahtjev za solidarnu potporu zbog nastanka invaliditeta, iako već ima utvrđen invaliditet, ali joj je a.) utvrđeno povećanje postotka postojećeg tjelesnog oštećenja i b.) utvrđena nova dijagnoza.

Povjerenstvo za tumačenje KU zauzelo je stav da se navedena odredba tumači na način da se, osim radniku kod kojeg je po prvi puta nastao invaliditet tijekom rada u Ustanovi, priznaje pravo na solidarnu potporu i radniku kod kojeg je nastala nova vrsta/stupanj invaliditeta, kao i novonastali invaliditet utvrđen pravovaljanom dokumentacijom nadležnih tijela. U svakom slučaju solidarna potpora isplaćivat će se jednokratno temeljem pravovaljane dokumentacije kojom je utvrđeno opisano.

Nadalje, nastanak invalidnosti utvrđuje se dostavom konačnog rješenja nadležnog tijela sukladno posebnim propisima. Uvažavajući činjenicu da je Kolektivni ugovor primjeni u od 1. siječnja 2024. g., ukoliko je rješenje kojim je utvrđeno povećanje postotka postojećeg tjelesnog oštećenja postalo konačno prije primjene predmetne odredbe čl. 100. stavka 1. alineje 3. Kolektivnog ugovora, u tom slučaju radnik/ica ne ostvaruje pravo na solidarnu potporu u slučaju nastanka invalidnosti (jer je ista nastupila prije primjene). Uvažavajući činjenicu da se u navedenom slučaju radi o rješenju koje je postalo konačno u 2024.g., kada je predmetno pravo već bilo u primjeni, radnica ostvaruje pravo na solidarnu potporu u slučaju nastanka invalidnosti te ima pravo na isplatu najvećeg neoporezivog iznosa sukladno Pravilniku o porezu na dohodak, a koji za 2025. godinu iznosi 600,00 EUR.

Vezano za nastanak nove dijagnoze radnice, o ostvarivanju prava na solidarnu potporu razmatrat će se tek po dostavi pravovaljane dokumentacije nadležnih tijela sukladno posebnim propisima i to u iznosu koji će biti neoporeziv za 2026. g., sukladno Pravilniku o porezu na dohodak, odnosno za godinu u kojoj će biti dostavljena pravovaljana dokumentacija nadležnih tijela sukladno posebnim propisima.

Ovakvo šire tumačenje Povjerenstvo je zauzelo, uzimajući u obzir da radnica radi u zaštitnoj radionici u kojoj od ukupnog broja zaposlenika u Ustanovi više od 51 % čine osobe s invaliditetom različitih kategorija i profila.

Zaštitne radionice omogućuju pristup tržištu rada osobama s invaliditetom koje se zbog zdravstvenih, funkcionalnih ili socijalnih prepreka teško uključuju u redovne radne procese. Rad je temelj socijalne uključenosti, a zaštitne radionice stvaraju uvjete u kojima osobe s invaliditetom mogu ostvariti svoju radnu ulogu i ravnopravno sudjelovati u zajednici.

Pravni izvori:

Konvencija o pravima osoba s invaliditetom koja je usvojena u New Yorku 13. prosinca 2006. g., koju je Republika Hrvatska potpisala 30. ožujka 2007. g. (kao treća zemlja na svijetu), a Hrvatski sabor ratificirao 1. lipnja 2007. godine, pojam osobe s invaliditetom implementiran je u domaće zakonodavstvo na način da je Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom ("Narodne novine" br. 157/13., 152/14., 39/18, 32/20) i Zakonom o socijalnoj skrbi (Narodne novine", br. 18/22., 46/22., 119/22., 71/23 i 61/25) osoba s invaliditetom definirana kao osoba koja ima dugotrajna tjelesna, mentalna, intelektualna ili osjetilna oštećenja koja u međudjelovanju s različitim preprekama mogu

sprječavati njezino puno i učinkovito sudjelovanje u društvu na ravnopravnoj osnovi s drugim, a kako je navedeno i u Konvenciji.

Zakon o mirovinskom osiguranju ("Narodne novine" br. 157/13., 151/14., 33/15., 93/15., 120/16., 18/18, 62/18, 115/18, 102/19, 84/21, 119/22), koji je bio na snazi u vrijeme donošenja konačnog rješenja, propisuje da tjelesno oštećenje postoji kada kod osiguranika nastane gubitak, značajnije oštećenje ili znatnija onesposobljenost pojedinog organa ili dijelova tijela što otežava normalnu aktivnost organizma i zahtijeva veće napore u obavljanju životnih potreba, bez obzira na to uzrokuje li ono ili ne uzrokuje smanjenje ili gubitak radne sposobnosti osiguranika.

Invaliditet ili nesposobnost obavljanja svakodnevnih životnih aktivnosti širok je pojam koji obuhvaća niz poremećaja koji uzrokuju ograničenja u normalnom funkcioniranju. Tjelesno oštećenje uži je pojam invaliditeta, a odnosi se na trajno prisutan poremećaj u smislu narušenog tjelesnog funkcioniranja osobe. Priznavanje prava na osnovi invaliditeta uvjetovano je prethodnim utvrđivanjem invaliditeta, odnosno vrste i stupnja težine bolesti ili tjelesnog ili mentalnog oštećenja i njihovih posljedica na fizički i psihički život pojedinca. Invaliditet predstavlja stanje, odnosno posljedicu bolesti ili oštećenja.

Tumačenje broj 2/25 od 12.11.2025.

Članak 16. stavak 5. Kolektivnog ugovora

(5.) Članovi komisije ne mogu imati nižu stručnu spremu od radnika na probnom radu.

Prigovor Sindikata grafičara i medija u kojem se ističe kako se u članku navodi da članovi komisije ne mogu imati nižu stručnu spremu od radnika na probnom radu. Smatra se da je predmetna odredba nelogična jer članovi komisije, koji se imenuju radi praćenja probnog rada, često nemaju neposredan doticaj niti iskustvo u poslovima na kojima se radnici osposobljavaju. Stoga mišljenja su da članovi komisije ne mogu kvalitetno obavljati funkciju obuke, nadzora i ocjenjivanja probnog rada. Slijedom navedenog, predlažu izmjenu članka 16. stavka 5. Kolektivnog ugovora tako što bi se odredba omekšala i proširila na način da se propiše da se u komisiju za praćenje probnog rada radnika imenuju radnici koji taj posao stvarno i obavljaju, odnosno imaju potrebno znanje za obavljanje istih.

Pokazala se potreba za fleksibilnijim tumačenjem odredbe vezano za uvjet da članovi komisije ne mogu imati nižu stručnu spremu od radnika na probnom radu, stoga Povjerenstvo za tumačenje KU preporučuje:

Prilikom određivanja članova Komisije za ocjenu probnog rada radnika treba nastojati da članovi komisije:

- imaju iskustvo i znanje na poslovima za koje je radniku određen probni rad (svakako mentor)
- imaju istu i li višu stručnu spremu u odnosu na radnika na probnom radu
- jedan član bude predstavnik Sektora za ljudske resurse

Stavak 5. odredbe koji propisuje da članovi komisije ne mogu imati nižu stručnu spremu od radnika na probnom radu služi tome da se osigura kompetentnost, stručnost i objektivnost u procjeni rada zaposlenika. Članovi komisije trebaju biti u mogućnosti razumjeti složenost poslova, poznavati standarde radnog mjesta te imati odgovarajuće znanje i iskustvo kako bi procjena bila valjana i profesionalna. Na taj se način sprječava situacija u kojoj bi radnu uspješnost zaposlenika procjenjivale osobe koje imaju manje stručne kvalifikacije, što bi moglo dovesti do nepravilne, subjektivne ili neobjektivne procjene. U kontekstu zaštitne radionice, ovakav uvjet dodatno osigurava da se procjena obavlja u skladu s propisanim standardima, uz adekvatno razumijevanje specifičnih potreba radnog mjesta i radnika. Kvalificiraniji članovi komisije smanjuju rizik subjektivnih ili pogrešnih procjena, čime se štiti radnik, ali i poslodavac. Radi navedenog, uvjet o odgovarajućoj stručnoj spremi članova komisije uvodi se radi osiguranja zakonitog, stručnog, nediskriminatorskog i transparentnog postupka ocjenjivanja probnog rada, sukladno odredbama Zakona o radu.

Povlačeći primjere stručne prakse, stav je da u periodu probnog rada radnik radi „normalno“, kao i svaki drugi radnik koji nije na probnom radu. Poslodavac, s druge strane, u tom periodu prati rad tog radnika i provjerava njegove stručne i druge sposobnosti. Na koji način to radi nije propisano zakonom, već je to na izboru poslodavca. Navedeno praćenje može obavljati i sam poslodavac, može i neposredni rukovoditelj tog radnika, a može se imenovati i komisija za praćenje i ocjenjivanje. Ova se odredba dodatno naglašava u situaciji kada se probni rad provodi u zaštitnoj radionici, u kojoj više od 51% zaposlenih čine osobe s invaliditetom, pa je razina zaštite, nadzora i objektivnosti u procjeni rada posebno važna.

Takvo tumačenje omogućuje:

Stručnu i relevantnu procjenu radnika – komisija uključuje osobe koje razumiju posao, imaju odgovarajuće kvalifikacije i poznaju standarde radnog mjesta.

Fleksibilnost u sastavu komisije – omogućuje prilagodbu profilu radnika i specifičnostima posla, uz zadržavanje minimalnog uvjeta o stručnoj spremi i kompetentnosti.